

# Lehiakortasuna hezkuntzan



TERE MALDONADO  
FILOSOFIA IRAKASLEA

**S**aldu eta erosi giza jarduerak dira batik bat. Merkatuak eta azoka txikiak espazio publiko zalapartatsu eta biziz beteak dira, sozialitate-lekuak, non behar ditugun gauza balioitsuak topatzen ditugun (janaria, arropa, tresneria), bidezko prezio baten truke. Bertan, gizaki ezagunen eta ezezagunen arteko topaketa argitsu eta iheskorra gertatzen da. *Saiatu ahal dut gona hau? Zein itxura ona duten piper horiek. Nor da azkena? Jar iezadazu hainbeste hemendik. Eramango al duzu zeuk hegaltze-mendrezka hori? Ez itxaroteko. Zure kanbioa. Mila esker.* Ez dago larunbat goizean merkatura edo (adi sinonimora) plazara joatea baino hobeagorik. Baina, deabruak liluraturik, hasi ginen merkatura deitzen askoz ere zoritxarreko zerei: burtsa-merkatuak, lan-merkatua, finantza-merkatuak, etxebizitza-merkatua. Karl Polanyi ekonomialari eta pentsalari handiak abisatu zigun: lana, lurra eta dirua ezin dira salgaiak izan (salgaiak zera direlako: merkaturatzea saltzeko ekointzitate objektuak). *Lana ez da merkantzia* LANERen leloa da. Baina kapitalismo berantiarra den-dena salgai bihurtu du. Eta airearen kutsadurak bezainbeste, mundua estaltzen duen publizitate-mantuak itotzen gaitu.

Egunen batean, hau guztia iragan deenean, azken kapitalismoan publizitateak eta propagandak bizitzaren zirrikitu guztiak nola inbaditu zituzten azalduz historia sinestezina idatziko du norbaitek. Etorkizun hobe baten irakurle txundituei kontatuko die guztia saldu-erosi beharreko merkantzia bilakatu genuela. Eta lehia zakarreko ingurugiroetan, publizitatea eta propaganda jaun eta jabe bihurtu zirela. Sekula ikusitako aldaketa antropologiko bat eragiteko zorian egon ziren: hondakin baztergarri bihurtu ez ziren gizaki guztiak, egiten zutena egi-



DOM CAMPISTRON

ten zutela, konturatu gabe erosten eta saltzen ari ziren, atsedean gabe, martin-ariketean etenbarik murgilduta. Egun santu osoan txerpolariarena egiten, 7/24, deskantsurik ez.

Antza denez, filosofia irakasle bat baino gehiago hiper-merkantilizazioarekin kezkatuta gabilta. Hau idazten ari naitzela ikusi berri dut Iñigo Martinez Peñak honako galdera hau egin duela ARGIAN, hain zuzen: den-dena eros ote daiteke? Hartmut Rosa irakurtzera gonbidatzen gaitu ezetz esaten laguntzeko. Nik gaineratuko dut Michael Sandel pentsalaria, beti gustuko ez dudana arren, *Diruak erosi ezin duena* bere liburua sutuki gomendatzen baitut.

Gure kezkek nonbaitetik etorri behar du. Agian, irakasleok jada komertzial huts bilakatu gara egiaztatetik. Hezkuntza arautua supermerkatu bilakatzeko zorian dago. Gure lantokiek (saltoki handi horiek), matrikula garaia hasita propagandarako makineria martxan jarri dute ikasle-bezeroak erakartzeko. Bezeroari arreta emateko bulegoak ipin-

tzea izango da hurrena. Ikusiko duzue.

Ikasle-elkarte batzuek aldarrikatzen dutenaren aurka, noten bidezko ikasleen arteko lehia ez da arazo nagusia. Nota altu asko eskuragarri egon daitezke denontzat. Lehia ondasun urrien artekoa da. Esaterako, hautazko ikasgaian ikasle-bezeroak lortzeko: Disney-ra bidai, nota bikainak, *gometxekin* jolasten pasatzea klaseak, oso zoriontsuak izatea. Etorri gugana, matrikulatu gure ikasgai honetan (ez zenituzkete sinetsiko ikasgai batzuen izenak), zelako pagotxak eta deskontuak eskaintzen ditugun!

Haragi odoliti zatiak bota dizkigute lurzorura eta hara oldartzen gara, ziztu bizian, ahal dugun guztia haginkadaka erauztera, beste zakur gosetuei letaginak erakutsiz. Baina ez gara txakur-talde gosetua, lankideak gara. Ez etsaiak, ezta derrigor lagun minak ere: lankideak. Lehian murgildu gaituzte, eta gure arteko kideasuna desagertzen hasi da. Langile gisa zegokigun duintasuna hустubide beretik joango zaigu. Ez badugu eragozten. ●